

Sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü
hakki tarık us
Başlıca yer:
VAKIT MATBAASI
Ankara caddesi VAKIT Yurdu

12
SONTEŞRİN 1942
PERŞEMBE

Numara: 1146 Sene: 4
Tel: 25872 Posta kutusu: 214

Bu Akşam

**Şimali Afrika
Çıkarmasından
Sonra...**

Yazan: SADRİ ERTEM

BİR sonbahar sabahı, Amerika, İtalya, şimali Afrikanın kapılarından içeriye girdiler. İlk duyulan ses:

— Eller yukarı. Biz düşmanı kovalıyoruz oldu.

Bir film sahnesine benzeyen bu hadise mahiyet ve şumulu itibarıyla çok mühimdir.

Şimali Afrika'da yapılan çıkarma ile Avrupa'nın aylardır beklediği başarıya ulaşmış oldu. Vişi Fransası ve Madrit, hatta Lixbon yeni vaziyet karşısında yeni kararlar almak mecburiyetinde.

Bu müphem sözün Peçen Fransasını ne derece kadar sürükleyeceği ve müdafaa vaziyetinde olan mihverin bu sahada ne gibi tedbirler alacağını teferüatla tayin mümkün değildir. Franko gibi, Peçen gibi memleketlerinin siyasi, seti mihvere, iktisadi şartlarının mühtem bir kısmı bilhassa gıda işleri Amerika'ya bağlı olan seferin çok sıkışık bir duruma girdikleri muhtemeldir.

Politik hadiseler, kuvvetli askeri hareketler takip edecektir. Bunun için siyasi manzara hakkında bir şey söylemeden önce askerlik bakımından olacak şeyleri beklemek lazımdır. Politik meseleler hakkında bir hüküm verebilmek için askeri hareketler ancak esaslı bir istihlal unsuru olabilir.

Şimali Afrika'da yapılan çıkarma ile müttefikler Afrika davasını ehemmiyetli bir surette halletmeğe karar vermiş görünmektedirler.

Bir yandan sekizinci ordu hareket halinde. Bir yandan Liberya üzerinden yürüyen Amerikan kuvvetleri gölün bir kısmı yollarını tutmakta ve Trablus'un cennubundan sıkıştırmak karardır.

Fas ve Cezayire yapılan çıkarmalar da şimal ve garp Afrikasını mihverden teorit gayesine takip etmek tedir.

Müttefikler Akdeniz'in cenup sahillerinde yerleşmeğe muvaffak olurlarsa tabii bir surette Fransa ve İtalya ile planda muharebe sahnesi olacak demektir. Görünüşe göre ikinci cephe şimali Afrika'ya ayak atan Amerikan askerleriyle birlikte kurulmuştur. Şimali Afrika'da yerleşmeğe muvaffak olan müttefik kuvvetleri Akdeniz'i temizleme işini tamamlamak için zaruri olarak İtalya ve Fransayı kendilerine ilk hedef sayacaklardır. Bu itibarla bu kıs aylarında Akdeniz boyunca büyük muharebeler, bilhassa hava hücumlarına şahit olacağımızı sanmak hatalı olmaz.

Mihver için İtalya ve Fransa müdafaa bakımından epey müşkül çaracaklar bir sahadır.

Fransada yapılacak müdafaa Almanya emin vaziyette değildir. Fransız topraklarında yapılacak müdafaa Almanya için müşkül durum bilhassa Fransanın İtalya bölünmüş olması, iki mntakada da Almanya'nın Fransızlara nazaran düşman taraflık edileceği hele, bu Goleüler tarafından istila altında olan ve olmanın Fransada mihvere karşı ayaklanma hissinin kuvvetli bir surette beslenmesi ile bir kat daha artacaktır.

Almanya Fransanın cenup sahil ve hava üslerinden istifade ederken Fransayı tabiiyle harp sahnesi haline koyacaktır.

(Arkası sayfa 2 Sütun 1 de)

Tulondaki Fransız bahriyesi şefleri Müttefik kuvvetlere iltihak etmeye söz verdiklerinden Almanya Tulu'nu işgal etmekten vazgeçti Alman kıtaları Marsilyada

Vişi, 12 (A.A.) — Tulonda Fransız bahriyesinin şefleri bir müteavvize karşı müdafaa bulundurma söz verdikleri için Alman makamları Tulu'nu müstahkem mevkinin işgal edilmesine ve Fransız harp gemilerinin muhafaza altına alınmasına karar vermişlerdir.

Pörigö 12 (A.A.) — Bir Alman askeri teşkilatı dün Pörigöye girmiştir. Halka hitaben neşrettiği bir bekanname Dardaniye'ye ve İtalyan kumandanlığının nizam ve asayişinin için Pörigö bölgesine silahlı postalar ikame edeceğini bildirmiştir. Şehrin normal hayatı hiçbir kayda tabii tutulmamıştır.

Marsilya, 12 (A.A.) — Alman kıtaları dün akşam doğru buraya gelmişler ve stratejik noktaları işgal etmişlerdir.

Kan, 12 (A.A.) — İtalyan kıtaları gece Kan'a girmişlerdir.

HITLERİN BEYANNAMESİ ATILYOR

Klemon, Ferran, 12 — Alman uçakları dün saat 6 ya doğru serbest bölge şehirleri üzerinde uçarak, Hırvatlar Fransızlara ve Fransız ordusuna mesajın nüshalarını atmışlardır.

Londra, 12 (A.A.) — Cezayir ve Fas'ta muhasamatı durdurulduğu dün resmi tebliğde bildirilmiş olması rağmen, Vişi radyosu bu sabahki yayınında Fransız kuvvetlerinin şimali Afrikanın bir kısmı yerlerinde mukaveme devam ettiklerini bildirmektedir. Bu münasebetle, Alman kuvvetlerinin işgal altında bulunmayan Fransa bölgesine girişlerinden beri Paris radyosunda olduğu gibi Vişi radyosunun da şimali Alman kon-

tröllü altında bulunduğunda kayda değer.

Berlin, 12 (A.A.) — Salahiyeatı askeri kaynaklardan bildirildiğine göre, mihver kıtaları Fransanın tamamına işgal bakımından kendilerine tevdi edilen vazife ve hedefleri tamamlamışlardır.

Londra, 12 (A.A.) — Fransanın geri kalan kısmının egale mihver ciler tarafından devam edilmektedir. Roma radyosu, İtalyanlar tarafından Nij ve Korsikanın şimalinde Bastja ya asker çıkarıldığını resmen bildirmiştir.

Londra, 12 (A.A.) — Cezayir bölgesine fastalarla yapılan mihver hava hücumları arasında 16 mihver tayyaresi düşürülmüştür.

Bu müttefiklerin elinde bulunan makamlar, Cezayirin 180 kilometre uzakta bulunan Buji geniş bir limana malikdir.

Londra, 12 (A.A.) — Sardonya, Sicilya ve Tunus arasında mihvercilerin oldukça geniş hareketi tesbit edilmiştir. Şimali Afrika mihvercilerin 500.000 kadar asker çıkardıkları tahmin edilmektedir. Ayrıca pike ve av tayyareleri de göndermişlerdir.

(Arkası: Sayfa 2, Sütun 5 de)

Almanya Fransaya Şerefli bir sulh teklif etmiş!

Stokholm, 12 (A.A.) — Almanların (şerefli bir sulh) ismini verdikleri teklif Stokholmda zannedildiğine göre, Hitleri görmek üzere Münih'i ziyaret eden Almanlar, Lavale yapılmış olan başlıca tekliftir. Lavale bu teklif karşısında ne cevap verdiği malum değildir. Muvafakat ettiği Berlin sözünün beyanından anlaşılabilir.

Filhakika sözcüğü, Almanların Fransız ordusunun silahlarını atmak tasavvurunda bulunmadıklarını, cümle Fransız topraklarının müdafaa için müsterek düşmana karşı Fransız ordusunun çarpışacağına güvenildiğini göstermektedir.

Şeker hakkında vilâyetin tebliği

İstanbul vilâyetinden tebliğ edilmiştir.

Şeker beyannamesi vermekle mükellef bulunan hakikî ve hükmî şahısların ellerinde mevcut şekerleri 16. 11.942 pazartesi sabahına kadar satışa çıkarmayacakları tebliğ olunur.

Amerikan kıtaları Tunus üzerine yürüyor Bütün Tunus şehirlerinde sıkı tedbirler alındı Amiral Darlanın emriyle Cezayir ve Fas a u u l a s a a t s o a e r d i

Kahire, 12 — İngiliz tayyareleri Tunus civarında bir hava meydanına taarruz ettikleri resmen bildirilmektedir.

TUNUSTA FEVKALADE TEDBİRLER

Tunus 12 (A.A.) — Negredilen emirlere göre üç kişiden fazla kimse, nin bir araya toplanması ve her ne redede olursa olsun durması yasaktır. Bizerte, Lagulette, Tunus, Sus, Sfax ve Gabes şehirlerinde akşam saat 22 den sabah saat 4 e kadar sokaklarda gezme yasası konulmuştur. Gece sinema, tiyatro, konser ve saire gibi eğlenceler ve lokantalar menedülmüştür. İçki satan dükkanlar da akşam saat 17 den sabah saat 5 e kadar kapalı kalacaktır. Lokantalar saat 21 e kadar açık kalacaktır. Polis ve jandarmaların tatbikine nezaret edecekleri emirler, hemen derhal yürürlüğe sokulmuştur.

Tunus, 12 (A.A.) — Şimali Afrika, da cereyan eden askeri hadiseler şimdiki kadar Tunus'ta hiçbir aks husule etmemiştir. Bütün Tunus Topraklarında sıkı tedbirler alınmaktadır.

11 Sontesinde hiç bir kara veya denizden girme hareketi kaydedilmemiştir.

Konstantin, 12 (A.A.) — Dün bütün gece Konstantinde tam bir sükunet hüküm sürmüştür. Yalnız milîyet meclisi bir uçak peyda olmuş ve şehrin üzerinde uçtukları sonra doğu istikametinde geri dönmüştür. Filpvil ve Bonda'da hiçbir kayda değer hadise olmamıştır.

AMERIKAN KİTALARI TUNUS'A YÜRÜYÖR

Neuyork, 12 (A.A.) — Neuyorktan: tigraddr.

gelen haberlere göre, Amerikan kıtaları ileri hareketlerine devam etmekte ve halen Tunus hududundan 50 kilometre mesafede bulunmaktadır.

Paris, 12 (A.A.) — D.N.B. Havas Ofisi ajansının Tunus'tan bildirdiğine göre, bu bölgede tam bir sükunet sürmektedir. Şimdiye kadar deniz ve kara yolları ile memleketin hiçbir giriş hareketi kaydedilmemiştir. Hava kuvvetleri de yere asker indirilmemiştir.

Stalingrad üzerinde Hava faaliyeti çok az oldu

Şark cephesindeki Alman askerlerine kışlık elbise dağıtıldı

Alman hududu, 12 (A.A.) — Stalingrad'da ve şark cephesinin diğer kesimlerinde bulunan Alman askerlerine kışlık elbiseler dağıtılmıştır. Bu yeni elbise bir pantolon, bir tulum, dan ve bağlıklı bir kaputun ibaretidir. Kumandan bir taraftan yeşil çarşaf, diğer taraftan beyazdır. Bu elbise Rusyadaki Alman ordusunun ihtiyaçlarını tamamlamak için dağıtılmıştır.

Moskova, 12 (A.A.) — Stalingrad üzerinde hava faaliyeti geniş ölçüde azalmıştır. Dün ancak bir kaç yüz çıkış yapılmıştır. Halbakı birkaç gün evveline kadar iki bine kadar çıkış yapılmaktaydı. Dün Stalingrad'da su, hane sıfırında 30 derece san-

Günün Münası Afrika - Avrupa

Yazan: BİR MUHARRİR

ŞİMALİ Afrika'ya yapılan ihraçın hedefi nedir? Romeli artıran vurmak mı, Avrupa'ya yapılacak ihraç ve ikinci bir cephe açılmasına basamak nazırlanıyor?

Taymıs gazetesi bu ihraçın Romeli için bir tehlike olamayacağını yazdı. Arada iki bin kilometrelik bir mesafe vardır ve İtalyanların eskiden beri Tunus - Libya hududunda kuvvetli istihlakatları vücutte getirmiş oldukları da söyleniyor. Bundan başka, Romeli esasen sekizinci ordu önünde ricat etmekte ve büyük kayıplar vermekte olduğuna göre onu arkadan tehdit etmeğe de belki lüzum yoktur.

Amerikan ihraçını Avrupa açığı, cık ikinci bir cephe açıldığı gibi kabul etmek lüzum geliyor. Böyle olmasaydı Almanlar Fransanın cenup kıyılarına da emniyet altına almak için bu memleketi baştan başa işgale lüzum görmeyezlerdi. Hakikatte de Almanya, İtalya ve müttefikleri için bu harpte esaslı bir tehlike vardır: Biri Sovyetler birliği, öteki de Avrupa kıtasına ayak basabilecek olan Anglo-Sakson ordularıdır. Bu iki tehlike bertaraf edilebilirdi müddetçe, Almanya ve İtalya, açığı veya hava bombardımanlarıyla harbi kaybetmiş, yecelerine emin oldukları için, bütün kuvvetlerini Rusyaya ve muhtemel bir ikinci cepheye karşı kullanmak davasında idirler. Fransayı tamamiyle işgal etmeğe karar vermeleri de bunu gösteriyor.

Anglo-Saksonlar da Avrupa kıtasına şimalden ve batıdan bir ihraç yapmanın kolay olmadığını anlamış görünüyolar. Cenup kıyılarına gözle ricat kestirmişlerdir.

Bu kıyıları gözden geçirelim: İspanya, Fransa, İtalya Yunanistan.

İspanyaya ihraçın üç mahzuru vardır. Biri İspanyolları da Anglo-Saksonlar aleyhine harbe sokması; ikincisi de, İspanyol mukavemeti kırılarak

bir ihraç yapmak ve bütün İspanyayı istila etmek mümkün olsa bile daha fazla ileri göçülmesine Pirene dağı, rının esaslı bir engel teşkil etmesidir.

İtalyaya Sicilya üzerinden ihraç yapmak belki mümkündür; fakat müteahhaslar, askerlik bakımından, gözmeyle baştan başa Almanların zorluğunda müttefiklikler. Bundan başka, İtalyanın şimalini çeviren Alp dağları da Alman-İtalyan müdafaa sı lehine büyük bir tabiat engeldir.

İngiliz donanmasının Adriyatığa girmesi de imkânsız teklifi edildiğine göre Dalmasya kıyılarına çıkmak da kabil değildir. Yunan adaları mihverin elinde olduğuna ve bunlar birer birer zaptedilmedikçe Yunanistan'a bir ihraç da düşünülemez. Kahyır Fransanın cenup kıyıları ve İtalyanın Cenova şehrinin bulunduğu sahil. Bu

raları Fasla Tunus arasında Amerikanların işgal ettikleri Afrika kıyılarında da yakın olduğu için mihverciler en ziyade buradan korkular. Fransanın ve Korsikanın işgali bu korkunun ifadesidir.

Fakat Anglo-Saksonlar Avrupa'ya bir ihraç yapmanın her caresine basacaklardır. Yalnız müttefikleri Stalingradı tutmak için değil, zafiri kazanmak için de bunun şart olduğunu gözlemliyorlar. Mihverci Afrika'dan çıkarmak bir son değil, başlangıç olabilir. Mihverci Afrika'dan çıkarmak için de Tunus daha evvel ele geçirmeleri ve Fransız donanmasının mihvere iltihakına mani olmaları şarttır. Aksi halde Almanlar ve İtalyanların Afrika'ya da büyük kuvvetler geçirmelerini önleyemezler. İşte Anglo-Saksonların bunun için amirral Darlanı kazanmaya muvaffak oldukları ve Tunus üzerine olana saldırılarla yürüyorlar. Eğer Romeli başka bir taraftan büyük imdat kuvvetleri alamazsa mihverci Afrika'da son günlerini yaşıyor demektir.

Hava Mareşali Teder diyor ki: Mısırdaki esir düşen Alman pilotlarının Rusyadan geldikleri anlaşıldı Çölde doluşan İtalyanlara tayyareler y y e c e k a y y o r

Londra, 12 (Radyo saat 15.15) — Mısırdaki İngiliz hava mareşali Teder bugün basın toplantısında beyanatta bulunmuş, son iki sene içinde Akdeniz'e ele geçirmek için hava kuvvetlerinin çalıştığını şimali Afrika kontrolünün ele alındıktan sonra Akdeniz'de kafileleri himaye için daha fazla hava kuvveti tahsis edilebileceğini söylemiştir.

Mareşal Mısırdaki esir düşen düşman pilotların bir müddet evvel Rusya cephesinden geldiklerini, düşürülen Alman tayyarelerinden en son model 109 Messersmiit olduklarını ifşa etmiştir.

Mareşal garp çölünde alıktan bir tap bir halde doluşan İtalyanlara da bombardıman tayyareleriyle su ve yiyecek atıldığını söylemiştir.

İngiliz kuvvetleri Hattaya geçidini tuttular Mihver dümdarlarının ricat yolu kesildi

Londra, 12 (Radyo 15.15) — Bugün Kahirede negredilen İngiliz tebliği ricat eden mihver kuvvetlerinin Libya'da takip edildiklerini bildiriyor. Mihver kuvvetleri teması kesmeye çalışmaları rağmen dün İngiliz kuvvetleri muharebeye mecbur edilmemişlerdir. Dün hava muharebelerinde altısı nakliye tayyaresi olmak üzere 23 mihver tayyaresi düşürülmüştür.

Merlin, 12 (A.A.) — D.N.B. ajansının bildirdiğine göre, Marsa Matruh'un cenup kesiminde şimdiki kadar itibatları kesilen teşkileri kurtararak getirmeğe memur edilen Alman muharebe grupları cenubu serkiden gelerek İtalyan teşkilleriyle birleşmişlerdir.

bu muharebe grupları kendilerini tükite teşebbüs eden İngilizlerle şiddetle ve muvaffakiyetle çarpışmışlar, bu arada bilhassa arıcı muhareberini yapmışlardır. İngilizler hissedilen derecede kayıblara uğradıktan sonra çölde cenup istikametinde geri çekilmişler ve son yağan şiddetli yağmurlarla balçık haline gelen kumlara saplanmışlardır.

Londra, 12 (A.A.) — Radyonun bildirdiğine göre Britanya kuvvetleri şimdiki Hattaya geçidinin iki tarafını tutmuşlar ve Sollum kenar mahallelerinde de vararak mihver dümdarlarının ricat yolunu kesmişlerdir.

Varlık Vergisi Şehrimizde üç komisyon kuruldu İstanbuldan alınacak vergi 30 milyon lira kadar tutacak

Büyük Millet meclisinde müzakere ve kabul edilmiş olan varlık vergisi kanunu bugünden itibaren meriyete girmiş bulunmaktadır. Kanun bu sabah vilâyete tebliğ edilmiştir. Bunun üzerine bugün valî ve belediye reisi Lütfi Kırdarın reisliğinde bir sabah, diğeri öğleden sonra yapılan iki toplantıda, vergi mükelleflerini tesbit ve

vergi miktarlarını takdir edecek komisyonlar kurulmuştur. Şehrimizde üçer kişilik üç komisyon teşekkül etmiştir. Bu komisyonların azaları seçilmişse de, bunların isimleri şimdilik gizli tutulmaktadır.

Diğer taraftan, İstanbuldan cümle "varlık vergisi", yekûnunun 30 milyon lirayı bulacağı tahmin edilmektedir.

